

השפלה בכוונת מכוון

מה גורם לממשלה להתעמר כל שנה בתקציב התרבות המצומק

שלשום נערך עוד טקס השפלה שנתי של התרבות הישראלית. מנהלי מוסדות התרבות, אמנים ויוצרים נאלצו שוב לזעוק חמס נגד הרב הקיצוצים בתקציב המאיימת על עיסוקיהם ולהתחנן על נפשם. שוב מתחיל מאבק ציבורי בהשתתפות קומץ שרים שאכפת להם. טקס ההשפלה, הבקשות והתחנות אולי ישכנעו את הממשל לא לפגוע בתגאי הדחק שבהם בתונה כיום רוב העשייה התרבותית.

צריך כנראה לשוב ולהזכיר כי תקציב התרבות של ישראל הוא חרפה לאור מית. שיעורו עומד על 1.5:1 פרומיל מן התקציב, פי עשרה פחות מהמקובל במדינות המערב. חלק הארי של הפעילות התרבותית – לא אחת 90%-100% באירופה מסובסד מכספי הציבור. אבל בישראל רוב מוסדות התרבות נתונים בעים להכנסה עצמית גבוהה ולכן נמנעות מהם הזכות להתנסות והזכות להיות כשל. רבים מהיוצרים ומהאמנים מקבלים שכר נמוך, כמעט שכר רעב, על אף שמופעי התרבות זוכים למספר שיא של מבקרים: יותר מ-4 מיליון ביקורים בשנה בתיאטרון, יותר מ-2 מיליון במוזיאונים, ויותר מ-2 מיליון ביקורים במופעי המחול והמוסיקה. כלומר, לא מדובר בעשייה אליטיסטית, שפונה רק לקבוצות קטנות (פנייה שאין בה פסול), אלא במימוש של אחת מזכויות היסוד של האזרח, ע"פ מגילת זכויות האדם – הזכות לצורך תרבות לפי בחירה חופשית.

אין עוד תחום בחיינו שבו אפשר לעשות כל-כך הרבה באמצעות כל-כך מעט כסף. להוציא את הישגיה המרעיים של ישראל, אין עוד תחום שבו הישגיה רבים כל-כך. חידה היא לכן למה מתעקשת הממשלה לבשר כל שנה על כוונתה לפגוע ביצירה התרבותית ובפעילות התרבותית, שההשקעה שלה בהן קטנה יחסית, והן הנותנות טעם לחיינו.

שמו של הסרט „21 גרם“ נגזר מהמשקל המופחת מגוף האדם לאחר שהנשמה עוזבת אותו. גם שיעור התוספת המתבקשת לתקציב התרבות אינו עולה על 21 גרם ממשקלו של התקציב כולו. אי-אפשר שלא לחשוב שממשלת ישראל חפצה בריסואל ההשפלה הזה בכוונת מכוון: כדי שיוצרי התרבות ומוסדות התרבות יעזבו סקו במאבק נגד הקיצוץ הדרקוני של 100 מיליון שקלים, ולא יעלה חלילה על דעתם לתבוע תקציב גדול יותר וראוי יותר לתרבות.

הגייעה השעה שממשלת ישראל תחדל מן הניסיון לחנוק את התרבות ולהוציא את הנשמה לעושים בה, תחסוך מהם את טקס ההשפלה ותאפשר להם להפנות את זמנם למה שהם יודעים לעשות וצריכים לעשות: ליצור, פשוט ליצור, ולתעל את